



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Perfectionem vocari drachmam, qua foelicitatem coëmimus. Cap. ij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

amaritudo vitiorum) dicit, non est mecum. Abiicienda est ergo hæc carnalis sapientia, & commutanda pro hac spirituali, & sic emendum aurum mundum, & ignitum, & probatum vt locupletes fiamus, & hoc aurum possideamus.] Superba igitur, & arrogans scientia, quam vitia & peccata damnant, homines verè sapientes non faciunt, sed stultos & cæcos derelinquit. Hi profectò sunt, qui suauiter & lætè viuunt, sicut ille dives epulo, qui induebatur purpura & byllo, & epulabatur quotidie splendide, à quiuis vera sapientia fugit, qui nõ inuenitur in terra luauiter uiuentium.] Scriptum enim est, cor sapientium vbi tristitia est; & cor stultorum vbi lætitia.] Non itaque sapientes sunt, qui rerum solùm naturas cognoscunt, cum eorum cognitio tam exilis sit, vt nec quæ iudicat bona, suscipiat, nec quæ videt mala, repellat. Si enim secundum sæculum stultus est, qui videns thesaurum non accipit, & videns præcipitium, pedem non refert; quare secundum Deum stultus non erit, qui peccati malitiam cognoscens, ei se libens subdit, & virtutis pulchritudinem ore laudans, operibus vituperat, & à seipso vitæ institutione propulsare contendit? Iusti autem, qui ad perfectionem tendunt, veri quidem philosophi, & amatores sapientiæ vocari possunt; non tamen sunt vocandi omnino sapientes, quia non nihil quidem huius veræ sapientiæ, scilicet perfectionis, didicerunt, nondum tamen eius sublimitatem comparauerunt. Quemadmodum quippe in literarum scholis, hi discipuli sunt, & scientiarum sectatores, qui aduersus ignorantiam bellum gerunt, & rerum cognitionem audiendo, legendo, & disputando, & interrogando acquirunt; illi verò sunt doctores, atque magistri, qui iam ad scientiarum culmen peruenerunt, & quas veritates perfectè cognoscunt, in alios per doctrinam effundunt: Ita in academia spiritus, & in schola virtutis sunt multi, qui virtutem addiscunt, & tamquam discipuli curant ad altiora conscendere, & virtutis accipere disciplinam; & sunt pauci, qui ad perfectam virtutem vsque proeucti, sapientium nomine digni censentur, & nõ tam verbo quam sanctissimo actionis exemplo in virtutis magistros aliis donantur. Est autem similitudo apprime conueniens; nam si sapientes sæculi numquam tanti sciunt, quin possint multo plura, & sublimiora cognoscere; ita sapientes Dei, id est, perfecti, numquam tam magnam virtutem ac puritatem assequuntur, quin possint maiorem assequi, & ad feliciorum sanctitatem ascendere. Iustus ergo, necdum perfectus, dicitur, tamquam studiosi sapientiæ discipulis: Audite filii disciplinam patris, & attendite, vt sciatis prudentiam.] Iustus verò perfectus tamquam magister, illud etiam Salomonis iniungitur: argue sapientem, & dilige te; da sapienti, id est, discipulo sapientiæ, occasionem, & addetur ei sapientia: Doce iustum & festinabit accipere.] Ad hos namque omnes pertinet imperfectio: arguere, occasione proficiendi dare, & veram virtutem docere, non tam sermone quam opere, & purissima sanctitatis actione.

Perfectio itaque spiritualis vitæ, vera sapientia est, quæ ab vtilioribus & magis necessariis exordians, peccata & vitia radicibus euellit, virtutes inserit, bonis operibus diligenter intendit, & similitudinè creatoris exquirat; postea verò lucè, & rerum supernarum cognitionem infert, qua homo eruditus à Domino, nõ superbit, sed modestior fit, nõ sola curiositate, sed vera deuotione pascitur, nõ obliuiscus verbi auditor, sed sedulus operator efficitur. Tu ergo, o religiose, qui ob amorè sapientiæ tam multa didicisti, tam subtilia legisti, tam profunda querendo, & disputando

A inuenisti, & in hac improba occupatione, quam dedit Deus filiis hominum, vt occuparentur in ea,] tempus impendisti, vitæ consumpsisti, vires exhaustisti; expende quæso, quàm sis à vera sapientia alienus, si notitiæ rerum humanarum; & diuinarum minime virtutem iungis, & rationem disputandi sciens, viam humilitatis, & perfectæ charitatis ignoras: Nam si vera sapientia (vt dixit Lactantius) non potest cuiquam sine scientia & virtute contingere; quomodo te sapientem appellabo, quem scientia inflans dementatum tenet, & charitas ardescens in sui contubernium non retinet? Si sapientia (vt ait Nazianzenus) ad Dei amorè nos subuehit, & ex seruis iam amicos, ac filios efficit, quam ratione te sapientem existimabo, quem verus Dei amor seruum non nouit, & Christus, nec amicum, nec filium agnoscat? Alia igitur via sapientiæ quærenda est, quam, vt credo, Dei aspirante gratia facillimè inuenies, si immoderatam scientiæ amorem amputaueris, si prudentiæ tuæ, iuxta dictum Salomonis, modum posueris.] si te ipsum pro desiderio humilitatis abscederis, si vitia, & affectus tui cordis conculcaueris, si mundum sperneris, si vniuersis virtutibus conquirendis insisteris, si Christi Dei, & hominis scilicet sapientiæ increata amore gustaueris, & eius continuum alioquium, & conspectum, & iugem meditationem quaesieris. Hæc enim vera sapientia est, mala fugere, vilia & abiecta contemnerè; magna, nempe cælestia, concupiscere, & mentis puritatem consecrari.

C Perfectionem vocari drachmam, qua felicitatem coëmimus.

CAPVT II.



AM alterum perfectionis nomen expendamus, quod eius occultam, & tectam pulchritudinem amplius edisserat, & apertam ac propalatum in animos nostris inferat, & tanti decoris amorè & desiderium accendat. Perfectionem quidè existimo vocari drachmam, quæ mulier illa Euangelica primò quidè perdidit, deinde non sine magno labore quaesuit, & quaesitam inuenit, & postmodum conuocatis foemina, amicis atque vicinis, ad lætitiã, ob drachmæ inuentionem, inuitauit, & congratulationem requisit. Hanc verò esse mysticam, & arcanam drachmæ significationem, Augustinus me docet, dum per vnã eam perditam, & vnã drachmam perditam, quod homini deficit, ad absolutam iustitiam, intelligit. Ideò, inquit, illas nonaginta nouem dixit, quas reliquit in deserto, quia superbos significat, tanquam solitudinem gerentes in animo, quibus ad perfectionem vnitas deest.] Et statim: Ideòque in nonaginta nouem ouibus, & in nouem drachmis ponit eorum significationem, qui de se præsumentes, peccatoribus ad salutem redeuntibus se præponunt: vnũ enim deest ad nouem, vt decem sint, & ad nonaginta nouem, vt centum sint.] Et tandem concludit: ipsum verò vnũ sine varietate in se manens, cum accesserit, perficit.] Sicut ergo nouem drachmæ non perditæ, & apud mulierem permanentes superbos, imperfectos, ac peccatores designant: ita decima drachma primùm quidem perditæ, & deinde reperta, perfectionem significat, qua nouem drachmæ, id est, peccatores, ad denarium accedunt, & malitiam deserentes, mentis sanctitatem acquirunt. Neclongè distat ab hac interpretatione Gregorius, per drachmam perditam, similitudinem crea-

Ecclesi.

Lact. 3. diuin. inst. 6. 9.

Nazian. oration. in laudem Athanasii.

Prou. 23.

Luc. 15.

Aug. lib. 2. 77. Evangel. 9. 32.

toris

Greg. bñ.
34. 18
Evang.

toris intelligens. Et quia imago, ait, exprimitur in drachma, mulier drachmam perdidit, quando homo qui conditus ad imaginem Dei fuerat, peccando, à similitudine sui conditoris recessit. Gregorio Beda eisdem omnino verbis accedit. Si verò perfectio (ve diximus) est quadam similitudo Dei, qua homo veterem parentem exiit, & nouum induit, ac Christi fratrem, & Dei filium, & heredem se exhibet, quid est drachmam perditam creatoris similitudinem designare, nisi ipsam perfectionem & mentis sanctitatem referre? Multò tamen clariùs Gregorius Nyssenus eidem sententiæ subscribit, dicens: Redemptorem nostrum drachmæ parabola significare voluisse, nullà nos à cæteris virtutibus (quas drachmas vocat) utilitatè percepturos, si desit drachma perditæ, ea scilicet virtus, qua diuinæ similitudinis nitore fortimur. At quænam virtus est, qua nobis diuinæ similitudinis nitorem imperit, nisi charitas, quam ad certum gradum prouectam, animæ perfectione esse didicimus? Satis ergo compertum est ex his, drachmæ nomine perfectionem vitæ spiritualis esse depictam, & veluti propriis coloribus adumbratam.

Gregor.
Nyssen.

Nunc verò quare perfectionem Dominus drachmam vocet, diligenter inquiramus, & sub hoc rei exigua, & non nimis pretiosa, nomine incredibile sanctitatis pretium vestigemus. Vocatur sanè drachma, quoniam perfectionis qualitas hac moneta describitur, cuius non dico similitudinem, sed quodammodo naturam etiam, ac virtutem vsurpat. Nam drachma moneta est, & eo ipso figuræ rotundæ, quam omnes nationes in numismatibus communiter teneant. Erat autem moneta argentea decem in se nummos continens, imagine principis, aut regis eam cudentis insignita. Sic profectò vitæ Christianæ perfectio numisma est, quo non panem, non vinum, non vestem, nò res perituras emimus; sed cibum animæ, delicias cælestes, immortalitatis indumenta, & semper duraturam felicitatem comparamus. Ipsa est pecunia cui optimè illud Salomonis accommodare possumus: Et pecuniæ obediunt omnia,] quia illi obediunt cælestia atque terrestria; prospera & aduersa deseruiunt; maiora & minora famulantur, dum vniuersa perfectis ac sanctis se subdunt, & eorum vsibus (quos Dominus omnium filios & amicos agnoscit) libenter proficiunt. Pecunia illi, quam Reges terræ prouidit, obediunt fortassis omnia terrena, quæ quia bene considerata ferè nihil sunt, potiùs nihil quàm omnia nominantur, ac idèò pecuniæ obedit nihil, at perfectæ virtuti absolutè & sine vlla limitatione parent vniuersa, quia eius precibus ac desiderijs, eius fletibus & lacrymis Deus ipse omnium auctor, ac Dominus condescendit, & ob bonum sanctorum suorum ipsam naturam interdum mutat, mirabilia, & humana imbecillitati impossibilia parat, & in legibus à se latis benignè dispensat. Certè si pecuniæ obediunt omnia fragilia, quæ vitæ mortali videntur necessaria; at non parèt illi cælum, quod spiritu pauperes rapiunt, non diuites superbi diripiunt; non parèt illi terra, quam innocentia custodiuit, & saturitas, ac rerum visibilibus abundantia profligauit: non parèt illi mare, quod sapissimè iustorum oratione sedatum est, & aurum, atque argentum malorum abforbuit: non parèt illi vita, quam pecunia perpetuam non fecit; non parèt illi mors, quam non placuit, nec depulit: non obediunt illi multa alia, quæ pecuniæ vsus numquam sibi prostrauit. At huic pecuniæ, huic monete, huic drachmæ aspectui oculorum paruissima, & cognitioni mentis eximia, omnia sine vlla exceptione parent, omnia sine vilo signo difficultatis obediunt. Quid enim est, quod non obe-

Eccle. 10.

A diat sanctitati? Quid quod non subdatur animæ puritati? Quid quod non se perfectæ virtuti subiciat? Vis vt obediat illi terra? Sed rex iustus erigit terram, nò opibus, sed iustitia sua; & vir auarus destruet eam.] Hanc peccata Sodomorum destruxerunt, quam inter tam copiosam iniquorum cateruam, decem iustorum virtutes obtinissent, & ab incendio, & malorù cade seruassent. Vis obediat illi mari? Sed iustus est, qui dominatur à mari vsque ad mare, & à flumine vsque ad terminos orbis terrarum:] Et vnus eorum virtute sua, penè iam demersus mare vincit, sauisssimam tempestatem cohibet, & præsentissimo discrimini expositis salutem & incolumitatem promittit. Amisso, inquit, nullius animæ erit ex vobis præterquam nauis.] Vis obediat illi cælum? Sed iusto tamquam Domino suo cælum apertum est. Nam si audieris, ó homo, vocem Domini Dei tui, vt facias, atque custodias omnia mandata eius, aperiet Dominus thesaurù suum optimum, cælum; vt tribuat pluuia terræ tuæ in tempore suo, iustus cælis imperat, & tamquam rex illis leges imponit, & solem, & lunam in medio cursu sola voce & imperio tamquam habenis mirabiliter detinet; sicut fecit Iosue, dicens: Sol contra Gabaon ne mouearis; & luna contra vallem Aialon.] Vis obediat illi vita? Sed qui perfectam virtutem inuenit, inuenit vitam, & hauriet salutem à Domino.] Ac Idèò Ezechias ob vitæ sanctitudinem, vitã à Domino miraculosè impetrauit, & quam natura negabat, cõcessit, tamquam vitæ hera, atque domina (ò res stupenda) ipsius conuersationis integritas. Obsecro Domine, dixit, memento quæso, quomodo ambulauerim coram te in veritate, & in corde perfecto, & quod placitum est coram te, fecerim.] Cor perfectum, & anni in veritate transacti, cor Domini emollierunt, morbum immedicabile depulerunt, portas mortis vestibibus ac feris, ne ad feriendum exiret, munierunt, salutem & incolumitatem impetrarunt. Vis obediat illi mors? Sed iustus venientem æquo animo expectat, accedentem sustinet, & vt initium vitæ melioris admittit. Vinit ergo cum moritur, & secundum exteriorem speciem victus à morte, mortem ipsam vincit & proterit, eamque conculcans, ac veluti scabellum pedum suorum faciens, vitam immortalem apprehendit, quàm, nisi in hoc scabellum pedes figeret, non posset accipere. Nec solùm in seipso, sed in alijs etiam iustus morti imperat. Nam & Elifæus vita functus, mortuum ad vitam reuocauit, & corpus eius examine, animam cadaueri ipsum tangenti, & vitæ calorem impertit. Vis tandem obediat illi Deus? Sed Deus quodammodo iustis & sanctis parèt, dum ad eorum voluntatem faciendam se demittit. Oculi perfectò Domini super iustos, & aures eius ad preces eorum.] Quòd si oculi seruorum in manibus dominorum suorum; & oculi ancillæ in manibus dominae suæ;] ille qui naturaliter iustorum, & omnium est Dominus, seruos, & ancillas, certa quadam ratione imitatur, dum benignè iustos respicit, & promptè ipsorum voluntatè exequitur. Huic ergo pecuniæ obediunt omnia; huic drachmæ parent vniuersa, quia nihil est tam arduum, atque difficile, quod vera virtus non teneat; nihil tam magnum, atque pretiosum, quod perfectio non obtineat; nihil tam excelsum, atque sublime, quod sanctitatis ac puritatis animæ subterfugiat imperium.

Perfectio igitur drachma est, quia si drachmæ in pretium rerum venalium inuenta sunt, ipsa perfectio, ac vitæ innocentia est, qua emimus vitam, mercamur felicitatem, comparamus regnum cælorum. Nónne singula res venales suum certum pretium

Prou. 29.

Genes. 18.

Psal. 71.

Aff. 17.

Deut. 28.

Iosue. 10.

Prou. 8.

4. Reg. 20

Prou. 10.

4. Reg. 13.

Psal. 33.

Psal. 122.

habent,

habent, & hæc, verbi gratia, vestis decem aureis digna censetur: sed regnum caelorum sola drachma perfectionis emitur decem nummos habente, quam qui in pretium non integram & absolutam obrulerit, nequaquam caelesti regno ditabitur. Paradoxum videbitur hoc, sed est quidem verissimum; prius verò quàm id explicemus, perfectionem esse regni caelorum pretium astruamus. Dicat nobis Ambrosius, quodnam sit pretium in commutationem vitæ immortalis dandum. Pretium nostrum (inquit) pudicitia est, quæ nos separat à pecoribus, Angelis iungit. Pretium nostrum misericordia est, quæ nos dum confertur inopibus, redimit à morte. Pretium nostrum fides est, quæ omnes homines gentili errore, & seruitute depressos, Christo acquisiuit. Pretium nostrum bona existimatio est, quia vnusquisque nostrum meritum series æstimatur. Pretium nostrum munditia, atque simplicitas est, quia scriptum est: Possessio pretiosa vir mundus. Nihil enim pretiosius vico simplici. Vnde Apostolus pulchre: Abundauit, inquit, in diuitiis simplicitatis suæ. Quid enim simplicitate ditius, quæ sicut bonus paterfamilias satis sibi abundat, & sua puritate contenta non querit alium, neque abrodit, sed de se ceteros fingit. Vocat ergo pretium nostrum virtutum, ac bonorum operum cumulum, quod nullo modo ab ipsa perfectione secerit. Et in eandem sententiam Augustinus, cum dixisset, beatitudinem tantum valere, quantum quisque est, cuiusdam propositæ obiectioni respondet. Sed malus sum (inquies) & fortè me non accipit? Dando te illi, bonus eris. Vt huic fidei, promissioni; te des, hoc est, bonum esse. Cum autem bonus fueris, pretium ipsius rei eris, & habebis non quod dixi solum, salutem, incolamitatem, vitam, & sine fine vitam, non hoc solum habebis, adhuc alia tollo. Non ibi erit lassari, & dormire; non ibi erit esurire, & sitire; non ibi erit crescere, & senescere, & cetera. Bonum ergo esse, id est, perfectum esse, pretium est vitæ, quam speramus in perpetuum duraturæ. Quod pretium aduersarij humani generis à nobis conantur surripere, dum nos ad noxium teporem, & ad ignauiam, & foecordiam instigant. Vnde sanctus David his dæmonum tendiculis maiorem proficiendi curam, & diligentiam opponit, dum ait: Pretium meum cogitauerunt repellere; curre in siti. Nam si vos, o hostes mei, pretium meum, & drachmam meam, id est, virtutem perfectam, qua sum præmium æternum empturus, auferre nitimini, curram alacriter, ac sitibundè virtutis vias, & ad Deum liberatorem velociter fugiam, qui cursus perfectionis pretium à vestris vnguibus liberabit. De eo etiam illud Ecclesiastici potest intelligi: Est qui redimat multa modico pretio, & restituens ea in septuplum. An non vitæ perfectio modicum pretium est, si quidem dragma est? An non modicum pretium est, si quidem in presenti quid momentaneum, & leue tribulationis est? Sed hoc modico pretio multa redimimus, quia supra modum in sublimitate, æternum gloriæ pondus operatur in nobis. Et tunc in septuplum ea multa restituemus, cum, eisdem quæ data sunt nobis, Domino per æternitatem seruiemus, & ob ea, quæ nunquam sunt finem habitura, Dominum sine fine laudabimus. Meritò sanè illa mulier Evangelica veluti aliarum noxam drachmarum oblitæ, quæ sibi supererat, hanc decimam, quam sibi deesse cognouerat, tanta sollicitudine & cura conquirat, tanta felicitate valeant ad felicitatem consequendam, sed sine hac decima, nunquam in eius possessionem veniet, nec actu admitteret in regno caelorum.

An hoc verum est? Certè verum. Nullus igitur

A imperfectus, licet sit iustus, in gloriam intrabit? Prorsus nullus, quousque imperfectiones exuat, & perfectionis vestimentum induat. Habent quidem iusti omnes, licet necdum ad perfectionem charitatis peruenierint, ius ad regnum consequendum, sed quousque perficiantur, possessionem regni non accipient. Quare enim animabus, cum aliqua leui culpa decedentibus, in ipso momento separationis à corpore feruens actus contritionis, & charitatis datur (vt Thomas, & alij Theologi aiunt) nisi vt ab imperfectionibus, & leuibus culpis mudentur? Quare eisdem in Purgatorio igne tempus purgationis indicitur, nisi vt ab omnino liberæ, & (vt sponsas Christi delect) perfectè comptæ, atque politæ in sponsi thalamum admittantur? Quare scriptum est in Apocalypsi, Quia non intrabit in eam ciuitatem caelestem aliquid coinquinatum, aut abominationem faciens, aut mædaciū; nisi quia ante ingressum non solum graua crimina deponenda sunt, sed etiam leuia peccata, & imperfectiones, quæ nomine mendacij designantur, relinquendæ? Quare fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum nisi quia sicut solis integra & perfecta est pulchritudo, ita in vitiis iustis nulla erit in caelesti patria imperfectionis aut impuritatis obscuritas. Sicut ergo aurum, atque argentum è terræ venis eductum, dum terræ, aut scoriæ mistum est, ad regis quidem ius, & dominium pertinet; sed donec purgetur, & ab omni sorde separatur, conspectui regis non offertur, neque in eius thesauros & gazas admittitur: Ita iusti dum imperfecti sunt, non sunt scoriæ, nec æramenta sterquilino inferni deputanda, sed metalla pretiosa auri, & argenti, in thesauro Domini recondenda: at gemmis, & aliis pretiosis, & mundis metallis non adiunguntur, quousque ab omni imperfectione depurgentur, & omnino munda ab omni labe, aut in hac aut in alia vita reddantur. Et quemadmodum aurum terræ, aut alienæ materiæ permixtum multum videtur, at cum igni probatur, à sordibusque mundatur, quantum sit agnoscitur, & eius valor peruidetur; sic multorum iustorum virtus, quæ in hac vita magna & eximia nobis apparet, apud Dominum ab imperfectione purgata, & à naturæ inclinatione, & humana laude, & à præpostera intèrione, & aliis similibus segregata, munda quidem, & perfecta, sed satis exigua iudicabitur. Hæc autem sola

D ab omni face defæcata, & ad perfectionem reuocata caelorum regnū promerebitur. Perfectio ergo drachma est, denarium substantiæ nostræ complens, atque perficiens, quo diuites & nobiles reputamur, & in terram viuentium, atque in aulam æterni regis admittimur. Quare sicut Galaaditæ Iordanis vada occupantes, vt suos agnoscerent, huius vocis, Schibboleth ab eis prolationem exigebat, quæ interpretatur, spica, & non valentes apte proferre, & schibboleth, id est, onus dicentes, iugulabant: Ita Angeli ingressum caelestis regni custodientes, quosdam quidem repellunt, scilicet iniquos & peccatores, atque ab illis æternis sedibus non sine indignatione deiciunt; alios verò dicentes, schibboleth, & imperfectionum onera confitentes, mitiori pœna castigant, eosque ab ingressu arcent, & in purgatorio detinent, donec leniores culpas exoluant, imperfectiones exuant, oneræque deponant: Et solos eos, qui spicam bene proferunt, & fructum virtutis perfectum ostendunt, vadunt transire, & ad locum pacis venire permittunt. Optimè itaque perfectio vocari potest pretij summum, aut postrema pars prius à iustis soluenda, quàm caeleste regnum adipiscantur. Nam si negotiatores huius sæculi, solent aliquam gemmam pretiosissimam apud seiplos detinere, & in possessionem emptoris non dare,

quo

Ambrosius
Psal. 61.

Proph. 12.
1. Cor. 8.

Aug. ser.
64. in
uerybo Do
mini c. 3.

Psal. 61.

Ecl. 20.

1. Cor. 4.

Apo. 21.

Mat. 13.

Iudic. 22.

quo usque pretium eius usque ad vltimum quadrante sibi solatur, quid mirum si Deus gloriam suam, quam oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, emptoribus, id est, iustis possidendam non tribuat, donec sibi vltimam pretij drachmam, id est, sanctitatem & perfectionem, exoluant? Si primam drachmam, si secundam, si usque ad nonam offerant, id est, si actus nunc huius, & statim illius virtutis exerceant, illa quidem in partem debiti pretij admittentur, & vt merita beatitudinis accipientur, ac decimam drachmam soluant oportet, & ad ipsam vel magnam, vel minorem perfectionem perueniant, & omnes defectus ac imperfectiones relinquunt, antequam felicitatis gemmam assequantur.

Ex his manifestè perspicitur, perfectionem spiritualis vite pretiū esse beatitudinis, sed vnde constat esse drachmam? Cū enim omnis pecunia, aut omnis moneta ad rerum vltimum pretium pertineat, quare perfectio, quæ beatitudinis pretium est, non potius nummus argenteus, aut aureus, aut siclus, aut talentū, aut aliud simile dicitur, sed necessario drachma nominabitur? Certè idèd, quia drachmæ, & non cuiusque, sed drachmæ perditæ proprietates habet. Neque enim perfectioni drachmæ rotunditas deficit, quæ sicut circulus quidem in eodem puncto incipiens, & desinens, à Deo nos vocante, & trahente incipit, atque in Deum reuertitur, & in eius visione, & possessione omnino perficitur. Et idcirco ait Dominus: Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit, me, & traxerit eum.] Nec materia; nam perfectio non deargentata est, vt hypocritis, quæ quod non est se esse mentitur, sed verè argentea, idem interiùs præferens, quod exteriùs specie declarat. Si enim argentum (vt Augustinus & Gregorius annotarunt) Domini castra, & pura eloquia designat, quidni perfectio sit argentea, siquidè nihil aliud est, quàm ipsam Domini eloquium, non iam stylo in membranis conscriptum, sed opere, & vita in iustorum visceribus delineatum. Nec valor drachmæ perfectioni deest: Si enim drachma decem nummis constat, perfectio decem mandatorum custodiam, & omnium virtutum summam comprehendit, ab eaque longè abest, qui vel minimum Domini præceptum transgreditur. Nam si mandatum præteriens iniquus est, quomodo poterit esse perfectus. Si offensus in vno, factus est omnium reus;] quomodo liber erit, amicus iudicis, aliorum iudex, & virtutis ac fidelitatis exemplar? Nec tandem perfectioni tamquam bonæ drachmæ deficit regis eam eudentis inscriptio, quia perfectio est imago, & similitudo Dei, quam operibus bonis depingimus, & in pura vita, ac sancta conuersatione gestamus. Quare Basilius ait: Qui in seipso, quantum in ipso sit, naturæ diuinæ libertatam affectuum tranquillitatem imitatus fuerit, hic defœdatam priùs in animo suo Dei imaginem, restituit pristino nitore. Qui verò eo modo, quo diximus, Deo se similem effecerit, is prorsus diuinæ etiam vitæ similitudinem acquisiuit.] Vide quàm verum sit perfectionem tamquam bonam monetam imagine summi regis esse descriptam, quam ob eius solum gloriam habere curemus, vt Cæsari, quod Cæsaris est, Deo autem, quod

Dei est;] prompissima deuotione reddamus. Hanc drachmam vtique decem, quia aliis nouem, id est, omnibus virtutibus complementum addit, & ad numeri consummationem adducit, primus parès Adam perdidit, cū ob inobedientiam, innocentia decus amisit. Et propterea mulieri meritò comparatur, quia peccando, & comparis vocem audiendo, ad feminam infirmitatem flexit, & virile robur ablegauit. Sancti autem, & perfecti viri drachmam quæse-

A runt, cū laboribus & ærumnis, & sui ipsorum victoria, Dei gratia, & fauore fulcita, assequi innocentiam perditam laborarunt.

Tu ergo, ô religiose, si necdum drachmam intuenisti, si necdum ad perfectionem venisti; eam omnibus desiderijs, & votis inquire, & ad eam tamquàm ad pretiū eternæ felicitatis aspira. Certus sis, quoniam hoc pretium possidens, & istam drachmam in sinu tui cordis recondens, paupertatis votum, quod emisisti, non franges, sed pauperior, & Deo fidelior efficietis. Pecuniam quidem terrenam, quam diuites huius sæculi tanta sollicitudine quarunt, tanta auiditate recondunt, tam immoderato amore possident, status religiosus non sustinet; at drachmam istam non contemnit, sed cupit; nõ abiecit, sed amplectitur; non refugit, sed in hoc totus positus est, vt eam habere, & habitam angere, & usque ad decorem cælestis patriæ promouere procuret. Si illi tanto labore pecunias lucrantur, vt in eis itaquam in vilissimo cæno sepulti, & immergi hærent, & sapè eternam mortem, & incomparabilem mendicitatem coerant; quanta cura, & sollicitudine deberes tu hanc drachmam inquire, & tui victoria, ac mundi contemptu, & operibus sanctis, & exercitationibus deuotis lucrari, vt à cæno vitiatorum in cælum efferaris, in vitam tranquillam, & pacatam extollaris, & veras diuitias & thesauros immensi valoris merceris: Si illi pecuniam sitientes, spinas & tribulos quibus pungantur, & curas inanes, & sollicitudines turbulentas exquirunt: Nam saturitas diuitis (vt inquit Salomon) non sinit eum dormire:] quare tu hanc drachmam non sities, cuius præfidio, non spinas, quæ pungant, sed cælestes consolationes, quæ te delectent, congregabis, & vitam quietam, & bono pacatæ conscientia lætam, & ineffabili tranquillitate referentem, inuenies? Illi omnibus alienis, & suo proposito minus conuenientibus negotijs se expediunt; vt lutum album, & pallidum coaceruunt, quod eos, vt verum lutum inficiat, & vt infidèle, in tēpore necessitatis, atque in hora mortis deserat; & tu vanis desiderijs, & curis ineptis, ac negotijs ab statu religioso alienis te intricabis, quando esses verum argentū, & verum aurū lucraturus, id est, verā animæ puritatem, & incomprehensibilem felicitatē meritis & sanctis operibus adepturus, quæ in postrema hora fidelissimam comitem se præbebit, & nunquam te deseret, nõquam derelinquet? Quis hoc credat? quis hanc cæcitatem non delectat? quis hanc hominis insaniam non deplorat? quis non obstupefcit, videns, quia filij huius sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt?] Diuitiū scopus est, diuitias possidere, & tunc scopus est perfectionis drachmā comparare: illorum officium est pecunias congerere, & tuum munus est decem drachmas, id est, omnes virtutes (quibus prohi dolor, & non aliqua tantum cares) in conclaui tui cordis abscondere: Illi ad mensam sedent, mercimonia tractant, & rationem dati, & accepti habent, ne sua cupiditate fraudati remaneant; & tu ad cœtum religiosorum venisti, solus in cella con-sedisti, viam virtutis arripuisti, ne tuo desiderio frustreris, & sanctitatem assequaris. Quare ergo obliuisceris finem tuum? quare posthabes munus tuū? quare non insistis negotio tuo, saltem vt illi insistat suo, vt diuites non in hac lacrymarū valle, sed in cælesti patria efficiaris, & magnus, ac honoratus, non inter infames homines, sed inter sanctos, & Angelos appelleris: Ne pusillanimitas te detineat, ne labor negotiandi & querendi te deterreat, quia vna sola drachma est, quā debes acquirere, & ea acquisita poteris à labore cessare. Quis tam excors, quis rā imbecillus, quis tam infirmus, & omni ope humana destitutus, qui vnā

B

C

D

E

Ioann. 6.

Aug. ad
Psalm. 8.
Greg. 4.
mor. c. 28.

Iacob. 2.

Basili. lib.
1. de inst.
monach.
ante reg.
suscep.

Matt. 22.

Eccles. 5

Luc. 15.

4. Reg. 5.

solam drachmam innumeris Dei auxiliis fultus lucrari non possit: Quidnam aiunt pueri Naaman, cum suum dominum indignatem, & remedium suae munditiae detrectantem aspiciunt? Profecto in hac verba prorumpunt: Pater, si rem grandem dixisset tibi Propheta, certe facere debueras, quanto magis quia nunc dixit tibi, Lauare & mundaberis?] Ita si rem grandem tibi dixissemus, vt esses sanctus, atque perfectus, certe facere debuisses, & omnem tuam curam, omnem diligentiam, omnes vires, & nervos in hanc rem tam eximiam, ac illustrem impendis; quanto magis cum dicitur tibi, quod sanctus eris, si vnam tantum drachmam lucreris, & vnam Dei, ac proximi (quam descripsimus) charitatem assequaris. Si autem à me quaras, quo pacto potero hanc pretiosam drachmam à primo parente perditam inuenire, & innocentiam dilapidatam possidere? Certe poteris, si mulierem illam, quae vnam ex decem drachmis perdidit, imiteris. Quomodo igitur eam imitabor? Ita sane si lucernam accendas, hoc est (vt exponit Gregorius Nyssenus) poenitentiam, & compunctionem tuorum peccatorum exsuscites, obliuione tui, & defectu humilitatis extinctam, qua tuas miseras agnoscas, cognitas desleas, & lacrymis ac gemibus diluas. Si domum tuam scopa mortificationis eueras (qua sicut scopa multis arbutis constat, ita multis actibus propriae abnegationis conficitur) & quidquid in te sordidum est mundes, quidquid immundum est purges, quidquid saeculum redolet, & mundum sapit, & abiicias. Ita fiet, vt drachma perditam incipiat apparere, & aliquem ex se in tuos oculos splendorem immittere. Qua cognita, & eius pulchritudine considerata, non dubium, quin celeriter tepidum in terram abiicias, & supra quam dici potest, omnem fastum, & superbiam prosternas, & vniuersa mundana abomineris, vt drachmam capias (quae pretium est regni caelorum) & tantum bonum tam exiguo nomine signatum, possideas. Tunc contuocabis amicas, & vicinas, id est animas sanctas, & tui feruoris, ac propositi socias, dicetque illis: Congratulamini mihi, quia inueni drachmam meam, quam in proterparente perdideram.] Venite, audite, & narrabo omnes qui timetis Deum, quanta fecit anima mea.] Qui exaltauit me de portis mortis, vt annunciem omnes laudationes suas in portis filiae Sion.] Qui dedit mihi sponfam, diu desideratam, sollicitè amatam, sine intermissione quaesitam, & aliquando cupienti animo preparatam; qua nobilis ero ego in portis vir eius, quando sedero cum senatoribus terrae.] Quando fructus manuum mearum comedam, vel (vt verius dicā) filios gratiae & partus misericordiae Dei, quibus me dotaui, lata mente suscipiam.

Luc. 15.

Psal. 65.

Psal. 9.

Psal. 31.

Perfectionem vocari margaritam, propter quam emendam omnia nostra vendidimus.

CAPVT III.

Tertium perfectionis nomen illustrius est, & sublimius, licet idem omnino, quod drachma significet; sed in hoc est manifestum discrimen, quod ipsa vocis maiestate, rei significatae magnitudinem apertius & manifestius ostendit. Drachma enim nomen est rei minima, quam etiam pauperes, & egeni possident; at margarita re pretiosam, magnique valoris designat, quae soli reges, & principes, aut homines, certe praedivites, in suum dominium ac potestatem habent.

At in arcano Christi sermone, ad idem profus scilicet ad perfectionem referuntur, siue quia ille (cuius velle, posse est) eadem facilitate gemmam perfectionis suis amicis elargitur, ac si vilissimam drachmam tribueret; siue quia nobis gratiae auxilio roboratis, tam facile est perfectionem assequi, ac monetam minimi pretij, & valoris lucrari. Vocatur ergo vita spiritualis perfectio pretiosa margarita, quom diligens negotiator, margaritis quaerendis insistens, inuenit; & venditis omnibus quae possidebat, & in pretium eius oblatis, in suum vsum vindicauit. Quod ita esse, tum negotiatoris munus, tum margaritae natura, & pulchritudo, tum finis, cuius gratia margarita emittitur; & possidetur, satis clarè & perspicue demonstrant. Nam negotiator iste virum spirituale significat, qui velut industrius negotiator scientia pollet, & rerum acquirendarum industria; qui temporis ad negotiandum, & loci opportunitatem agnoscit; qui mercium sibi oblatarum, aut vilitatem, vt eas respuat, aut vt accipiat, valorem, & bonitatem aduertit; qui rationem conseruandi merces ad se pertinentes optime nouit; qui ingeniorum bonorum, siue mulorum, quibuscum negotiatur, conditionem expendit; qui nec amore magno erga diuitias spirituales, nec ardenti desiderio eas congregandi caret, nec lucrum, quod sperat, aeternum vti que, & semper duraturum rebus vilibus & contemptibilibus huius vitae postponit; nec eorum magnificum ad expensas faciendas, & merces pretiosissimas emendas ob tentationes irruentes amittit. Scit enim dictum esse à Domino: Negotiamini dum venio.] Qua iussione percussus, & spe praemij caelestis animatus, nequaquam labori parcat, aut eor suum negligentia, & socordia tabescere sinit. Audiamus negotiatorum huius saeculi fallacis ingenium, & inde spirituales viros esse negotiatores, manifestè conperiemus. Illos quidem Laurentius Iustinianus hac dispersa oratione describit. Prudentem negotiatorum temporalium rerum hoc est proprium, infatigabili cura secum in cordis secreto prius quam ad exteriorem deueniant actum, sua tractare negotia. Impellente quidem cupiditate aggregandi diuitias saepe cogitant, quanta qualiaue sint bona, quae possident, quomodo, aut quibus argumentis valeant, quae habent, vendere, emere quae non habent, & semper lucrari causa. Circa hoc multiplicat cogitationes, accenduntur desideriis, partem noctis infomnem ducunt, in die huc illuc discurrunt, supputant tempora, mente peragrunt prouincias, obuiant perieulis obiectis, atque sedula intentione inutilia secum gerunt certamina. Ordinant, quae agenda sunt, & quae facta sunt, vt indelebiter recondant memoria, & reuifere valeant, calamo scribunt. Nemo profus explicare sufficit eorum cogitatus, inordinatos affectus, anxietates plurimas, occupationesque innumeras. Obluiscuntur sui & penè salutis propriae efficiuntur immemores, praenimio amore terrenarum facultatum quas velint nolint relictae sunt posteris.] Sic ille istorum ingenium, & diligentiam depingit, à qua si inutilitatem, & affectus inordinationem abstrahamus, spirituale negotiatorem, id est, virum iustum, cognoscemus. Qui profecto nihil nisi suum negotium id est, animae salutem, & profectum mente reuoluit; & priusquam aliquid dicat, aut faciat, an Deo placitum sit, an minus gratum attentè considerat: desiderii offerendi Deo, quae opere executus est, fatigatur, & acquirendi virtutes, quas non habet, prudenti sollicitudine affligitur; & in hoc suos cogitatus, desideria, & conatus constituit: vt diuitias suas, id est, merita sua accessionibus nouis augmentet. Propter haec meritorum compendia, in die laborat, nocte

Luc. 19.

Laus. Iust. li. de humilit. c. 6.

vigilat,